

Korte Mededeelingen

In kolonies broedende vogels, die zich wel eens vergissen.

In de aantekening onder de mededeeling van Koch in Limosa, 11, p. 136, betreffende het „Broedverloop over 1938 in de spreuwen-duinkolonie (*Sturnus v. vulgaris* L.) te Wassenaar”, schrijft de Vries, nimmer te hebben waargenomen dat kolonievogels zouden aarzelen bij het terugkomen op de nesten. In verband hiermede is de volgende waarneming, door mij gedaan in een kleine kolonie van dwergsterns, *Sterna a. albifrons* Pall., den 5den Juni 1932 op „de Beer”, wellicht op zijn plaats. Terwijl ik in een schuilhut bij het nest van deze soort zat te filmen, vlogen de vogels plotseling door in de nabijheid loopende menschen van hun nest op en bleven er boven vliegen totdat het „gevaar” geweken was. Mijn vogel had ik steeds gevolgd en het verbaasde mij toen ik hem zag neerstrijken bij een ongeveer 120 cm meer links liggend nest. Hij liep resoluut op dat nest toe en ging er op zitten en begon zelfs de eieren te schikken. Toen echter scheen hij de situatie niet normaal te vinden en vloog, na minstens 1 of 1½ minuut op dat nest gezeten te hebben, naar zijn eigen nest. Merkwaardig was het, dat de vogels van het linker nest geen poginden deden de indringer te verjagen.

F. P. J. K o o i j m a n s.

Tapuit, *Oenanthe oenanthe* subsp., tijdens de trek in een stadstuin.

Op 21 Augustus 1938 nam ik te Arnhem in de pastorietaan een tapuit waar. Zeer zeker een zonderlinge plaats voor deze soort.

J. N. v a n d e n B r i n k.

Torenvalk, *Falco tinnunculus*, op mussen-jacht (*Passer domesticus*).

Op 21 December 1938, toen de sneeuw, na enkele dagen strenge koude, vrij dik alles bedekt had, verscheen 's middags in mijn tuintje aan de Wald. Pyramontkade te Den Haag een wijfjes-torenvalk en greep een der mussen, die zich te goed deden aan hetgeen voor hen was uitgestrooid. Rustig op een tuinbank gezeten, geen 5 m van het huis, heeft de valk de mus geplukt en op enkele kleine beentjes na, in ongeveer 20 minuten schoon opgegeten.

M. H. K l e i j n.

In winter 1928/29 deed onder soortgelijke omstandigheden te Kampen een torenvalk een aanval op een vink en beet deze de kop af: zie Orgaan Cl. N. V., 2, p. 69.

(t. K.).

Vergadering te Amsterdam, in „Artis”, op 30 October 1938.

Aanwezig van het Bestuur de heeren: P. A. H e n s, Dr C. E i j k m a n, J. G. v a n M a r l e, Jhr Dr Ir F. C. v a n H e u r n e n T s j. d e V r i e s. Voorts de heeren: J. P. B o u m a, M. J. T e k k e, Dr J. C. K o c h, W. H e l l e b r e k e r s, E. E v e r s, A. B. W i g m a n, F. N i e s e n, H.

Landsman, Jb. van de Peppel, J. N. vanden Brink, P. L. Steenhuizen, Dr J. R. H. Schaank, A. J. de Lorm, Dr H. N. Kluijver, Dr H. W. van Rhijn, W. F. Sillem, Dr C. G. B. ten Kate, Dr A. A. J. H. Marres en H. Ruiter.

De Voorzitter opent om 2 uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom. De Secretaris leest de notulen voor, die worden goedgekeurd.

Ingekomen is een schrijven van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten, waarin aan de Club verzocht wordt om toe te treden tot de Nederlandsche Sectie van het Intern. Comité van Vogelbescherming. Hiertoe wordt besloten.

Als nieuwe leden worden candidaat gesteld en met algemeene stemmen benoemd de heeren: W. J. van de Vegte, Gymnasiumstr., Schrans bij Leeuwarden (voorstel F. J. Kuiper), C. van de Velde, Wouwermanstraat 29b, Amsterdam (voorstel Marres), Dr P. Swets, Koepoortweg 43, Hoorn (voorstel Evers) en H. G. de Visch Eybergen, da Costalaan 24, Rijswijk (voorstel Hellebrekers).

Wetenschappelijke mededeelingen:

De heer Eijkman demonstreert een opgezet exemplaar van de groote moerasstern, *Chlidonias hybrida* (Pallas), dat na den broedtijd in Zuid-Nederland was bemachtigd.

De heer Kluijver doet aan de hand van verschillende grafieken een mededeeling over zijn onderzoek naar het vederkleed van *Parus major*, dat hij heeft verricht aan geringde individuen, die regelmatig werden teruggevangen. De vogels in het eerste winterkleed zijn niet steeds te onderscheiden van meerjarige vogels. Gemiddeld hebben de vogels in het eerste winterkleed een kortere vleugel dan de meerjarige. De kleinste vleugelmaten waren alle afkomstig van individuen, die nog in hun eerste jaar waren. Spreker wijst op het mogelijk belang van dit punt voor de onderscheiding van subspecies. In een der volgende nummers van „Limosa” zal een artikel over dit onderzoek worden opgenomen.

De heer van Marle demonstreert verschillende huiden uit de collectie Kuipers en van Heurn, van vogels afkomstig resp. van Billiton en van Java. Aan de 160 soorten, voorkomende op Billiton, kunnen verschillende subspecies worden toegevoegd.

De heer van Heurn laat huiden en legsels rondgaan van enkele soorten baardvogels, afkomstig uit Ned.-Indië. Voorts foto's, nesten en balgen van *Orthotomus*-soorten, Piet van Vliet en andere koekoekachtigen.

De heer Koch laat een foto rondgaan van een dit najaar te Wassenaar gevangen en geringde slechtvalk, *Falco peregrinus*, behorende, afgaande op de vleugelmaat, tot het britsche of skandinavische ras. Op 8 Juni werd op het ringstation een ♀ van de kleine klauwier, *Lanius minor* Gm., gevangen. De huid wordt getoond (zie ook Limosa, 11, p. 122) evenals van een ♀ juv. van de gestreepte grasmus, *Sylvia n. nisoria* (Bechst.), gevangen 22 Augustus 1938, eveneens te Wassenaar. Ook op 2 September werd nog een exemplaar gevangen, dat na ringen werd vrijgelaten (zie ook Limosa, 11, p. 123). Vervolgens toont spreker het legsel van 4 versche

eieren van de europeesche kanarie, *Serinus canarius germanicus* Laubm. (26 Juli, Laroche, België). Ook een tweede nest werd op dien datum daar ter plaatse ontdekt (zie Limosa, 11, p. 137). Tenslotte laat spreker rondgaan een drielegsel van de tapuit, *Oenanthe oe. oenanthe* (L.), met 2 koekoekseieren (*Cuculus c. canorus* L.) en daarna een drielegsel met 4 koekoekseieren (3 eieren van de koekoek lagen buiten het nest). De beide legfels lagen ongeveer 350 meter van elkaar verwijderd. Vindplaats Wasenaar resp. 28 Mei en 21 Juni (zie verder Limosa, 11, p. 98—115).

De heer N i e s e n vertoont afwijkende eieren van de holenduif, *Columba oenas* L. en een dwergei van de boerenzwaluw, *Hirundo r. rustica* L.

De heer v a n d e n B r i n k vond een nest van de kneu, *Carduelis c. cannabina* (L.), met een koekoeksei (*Cuculus c. canorus* L.); alleen het laatste was bebroed.

De heer v a n R h i j n vertoont een damesbont, gekocht in Noorwegen en bestaande uit het donsgevederte van een volwassen aalscholver, *Phalacrocorax* spec. Deze soort bont schijnt in Skandinavië zeer in trek te zijn.

De heer d e V r i e s zegt, dat beweerd wordt, dat het blaten van de watersnip, *Capella g. gallinago* (L.), ook op den grond wordt voorgebracht en vraagt of de leden dit misschien kunnen bevestigen.

De heer v a n d e P e p p e l heeft bericht ontvangen, dat op 26 Mei bij Lobith een oude groote zaagbek, *Mergus m. merganser* L., met 6 of 7 jongen zou zijn gezien. Drie exemplaren, door spreker in Augustus ontvangen, en op de vergadering medegebracht, bleken echter geen jonge vogels te zijn, doch volwassen dieren in eclipskleed. Enkele zeer fraaie foto's van de havik, *Accipiter gentilis gallinarum* (Brehm), door hem gemaakt, trekken bijzonder de aandacht.

De heer H e l l e b r e k e r s heeft op 28 Augustus te Kralingen gedurende een half uur de wielewaal, *Oriolus o. oriolus* (L.), nog hooren zingen. Op 29 September vloog boven Rotterdam een arend, vermoedelijk een zeearend, *Haliaetus a. albicilla* (L.).

De heer R u i t e r heeft op 2 Augustus te Papendrecht in een kooi een levende zeearend, *Haliaetus a. albicilla* (L.), gezien, die tegen entree werd vertoond en kort tevoren onder die gemeente werd gevangen (zie verder Limosa, 11, p. 125).

De heer d e V r i e s zegt, dat de Friesche couranten de aanwezigheid van een zeearend in Gaasterland vermeldten (laatst van Augustus).

De heer H e l l e b r e k e r s heeft op 17 October te Hoek van Holland 19 steenloopers, *Arenaria i. interpres* (L.), bij elkaar gezien en temidden daarvan 2 parse strandloopers, *Calidris m. maritima* (Brünn.). Vervolgens laat spreker rondgaan het legsel van een matkopmees, *Parus atricapillus rhenanus* Kleinschm., een zwaar gevlekt tijf-tjaflegsel [*Phylloscopus c. collybita* (Vieill.)] en een lichte variatie van een tuinfluiter-legsel [*Sylvia b. borin* (Bodd.)], voorts afwijkende eieren van zilvermeeuw, *Larus a. argentatus* Pont. en vischdiefje, *Sterna b. hirundo* L.

De heer M a r r e s vertoont twee totaal teenlooze pooten van een wilde fazant, *Phasianus colchicus* L., die niettegenstaande deze gebrekkige looporganen toch in uitmuntenden voedingstoestand verkeerde.

De heer W i g m a n doet mededeeling van een nest met 8 kuikens van de kwartel, *Coturnix c. coturnix* (L.), uit de Wieringermeer. Deze vogel is volgens den heer S c h a a n k thans verbreid over den geheelen polder. Dit jaar heeft de buizerd, *Buteo b. buteo* (L.), gebroed in het noordelijk deel van de Veluwe, de havik, *Accipiter gentilis gallinarum* (Brehm), weer op de „Hoge Veluwe”. Op 10 September werd de zeearend, *Haliaetus a. albicilla* (L.), weder in het Nationale park gesignaleerd, thans met witten staart. Ook de vischarend, *Pandion h. haliaetus* L., was van Augustus af daar weer present.

De heer H e n s spreekt zijn verwondering uit over de groote maat van visschen, die tot prooi van den ijsvogel, *Alcedo atthis ispida* L., dienen. Hij trof er aan van 11 cm. Op een plaats, waar goudwinden waren uitgezet, bleken deze na eenigen tijd geheel verdwenen.

De heer S c h a a n k heeft op 12 Mei te Bloemendaal een hop, *Upupa e. epops* L., gezien. In de Wieringermeer hebben de velduil, *Asio fl. flammeus* (Pont.), en de aschgrauwe kuikendief, *Circus pygargus* (L.), weer gebroed. In het voorjaar heeft er eenigen tijd een kraanvogel, *Grus gr. grus* (L.), rondgezworven.

De heer t e n K a t e zegt, dat te Kampen opvallend veel kockoeken, *Cuculus c. canorus* L., laat in het najaar zijn doorgetrokken (zie Limosa, 11, p. 125). Spreker demonstreert verder een ♀ van de Casarca-eend, 11 Augustus aan het IJsselmeer bij Kampen geschoten (zie Limosa, 11, p. 127). De heer B o u m a zag op 29 October op „de Beer”, een klapekster, *Lanius e. excubitor* L.

De heer E v e r s vond op 18 Juli nog een laat nest van de tjif-tjaf, *Phylloscopus c. collybita* (Vieill.), met 4 eieren.

Om half zes sloot de voorzitter de vergadering.

De Secretaris, C. E i j k m a n.

Literatuur

De rol, die vogels spelen in de verbreiding der planten.

In de „Levende Natuur”, 43 (p. 210, p. 245, p. 279 en p. 308), komen, van de hand van Volkert de Vries, biol. docts., een viertal artikelen voor, die verdienen onder de aandacht der ornithologen te worden gebracht. De schrijver behandelt achtereenvolgens: 1 „De verspreiding van plantenzaden door vogels”, speciaal in verband met de begroeiing van enkele stuifpolders op Vlieland. 2 „De verspreiding van bessendragende planten door vogels op de Noordzee-eilanden”. 3 en 4 „Voederingsproeven met spreuwen”, waarbij ook mededeelingen worden gedaan over voedselresten, die werden aangetroffen in de faeces van gevangen trekspreuwen en verder de kiemkracht wordt nagegaan van diverse plantenzaden, nadat deze het darmkanaal van spreuwen waren gepasseerd. de Vries.

J. Straub en W. J. Kabos. De beoordeeling van de verschheid van kippen-eieren naar de fluorescentie der eischaal en naar het fosfaatgehalte van het eiwit; Chemisch Weekblad, 35 (1938), p. 739—741.